

Predikan 22 sönd. e Tref.

Kyrkoherde Sten Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige
2017-11-12

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Sänd ditt ljus och din sanning. Låt dem leda mig, låt dem föra mig till ditt heliga berg och dina boningar, så att jag får gå in till Guds altare, till Gud som är min glädje och fröjd, och tacka dig på harpa, Gud, min Gud! Amen (Ps. 43:3f).

Predikotext (3 årg. Mark 4:21-25):

Jesus sade till de tolv: "Ett ljus bärs väl inte in för att sättas under skäppan eller under bänken? Sätter man det inte på hållaren? Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli synligt. Hör, du som har öron att höra med!" Och han sade: "Var noga med vad ni hör! Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er. Och ännu mer ska ni få, för den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen också det han har."

Jesus börjar vår text med att säga något som alla genast förstår:

Ett ljus bärs väl inte in för att sättas under skäppan eller under bänken? Sätter man det inte på hållaren? (v. 21).

Ingen tänder ett ljus som ska lysa upp ett mörkt rum genom att sätta det under en skäppa eller under en bänk. En skäppa var en tunna som man förr hade säd i. Där gjorde ljuset ingen som helst nytta. Allt blev bara mörkt. Det vore detsamma som att i vår tid tända en elektrisk lampa men först skruva ur glödlampan/ledlampan! Eller att installera en lampa inne i ett skåp, där ingen kan se ljuset. Resultatet blir i båda fallen mörker. Nej, säger Jesus: Ett ljus skall sättas på ljushållaren, i ljusstaken. Så lyser det upp ordentligt överallt. Av detta har vi till och med fått ett ordspråk: "Man skall inte sätta sitt ljus under skäppan".

På Nordiska museets hemsida står det: "Uppmaningen att inte sätta sitt ljus under skäppan finns i Bibeln, Matteus 5:15. Det betyder där att vi inte ska dölja våra goda gärningar utan istället lyfta fram dem som föredöme och inspiration för andra." Vi skall nu se i vår predikan om detta stämmer med vad Jesus menar.

För att vi rätt skall förstå texten måste vi låta Skrift förklara Skrift. Vad säger alltså den Heliga Skrift om tro och gärningar? Hur skall vi som kristna på rätt sätt förstå att inte sätta vårt ljus under skäppan utan placera det på ljusstaken?

Vi sammanfattar predikan i tre delar.

1. Vårt eget ljus är mörker.
2. Det sanna ljuset är Kristus.
3. Det sanna ljuset är kyrkans bekännelse.

1. Vårt eget ljus är mörker.

Bibeln lär oss att vi på grund av synden lever i mörker. Vi har blivit skilda från Gud. Vi förstår inte vad som är sanning och kan inte längre hitta vägen till himlen. Det är som när en människa blir blind. Jesus säger:

Kroppens lampa är ögat. Om ditt öga är ogrumlat får hela din kropp ljus, men om ditt öga är fördärvat blir det mörkt i hela din kropp. Om nu ljuset inom dig är mörker, hur djupt blir då inte mörkret (Matt. 6:22f).

Vi människor är ofta stolta över våra kunskaper och färdigheter. Det är i och för sig inget fel i det om vi bara erkänner att allting vi har och kan är en gåva av Gud och att Han ensam skall ha tack och lov för det. Vi har själva ingenting alls om inte Gud varje stund ger oss det och uppehåller våra liv. Men det finns också en falsk ödmjukhet som alltid vill framhålla att vi ingenting är värda. Det är att vara otacksam mot Gud, som har gett oss så underbara gåvor. Vi måste därför skilja mellan vår ställning inför Gud och inför människor. När vi står inför Gud måste vi erkänna oss som syndare, utan varje förtjänst. Vi är inte värda annat än evigt straff och fördömelse. Vårt ljus som vi menar oss ha är idel mörker.

Men inför människor är det annorlunda. Den ene har större gåvor än den andre. Den ene är fattig, den andre rik. Den ene är en anständig och skötsam person, den andre en skurk och bedragare. När vi därför talar om det vanliga, borgerliga livet skall vi använda den naturliga lagen, som i våra samveten talar om vad som är rätt och fel. Den som hedrar sina föräldrar, är trogen i sitt äktenskap och lever ärligt och skötsamt är en bättre människa än den som är trotsig mot sina föräldrar, lever lösaktigt, oärligt och missköter sig. I det sammanhanget är det visst möjligt att framhålla att vi skall sätta vårt ljus på ljusstaken för att visa vad som är rätt och riktigt och därmed uppmana de oordentliga att sköta sig. Detta är god moral och etik, också ur den bibliska lagens synpunkt.

Men när nu lagen predikas får vi inte nöja oss med yttre anständighet enligt lagens första bruk. Jesus vill att lagen också skall träffa hjärtat. Det är lagens andra bruk. Därför förklarar Jesus i bergspredikan att det inte räcker med lagens yttre gärningar. Hjärtat måste också vara med, så att vi älskar vår nästa och unnar honom allt gott. Jesus säger:

Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig (Matt. 5:48).

Denna fullkomlighet måste gå långt, långt utöver den yttre gärningen. Det är här fråga om det dubbla kärleksbudet, som Jesus sammanfattar så här:

Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Det är det största och första budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du ska älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna (Matt. 22:37-39).

Jesus vill att var och en rannsakar sig själv enligt detta bud. Lever jag verkligen så? Är mitt hjärta sådant att jag älskar Herren över allting? Bryr jag mig om Guds Ord mer än något annat i världen? Ber jag i alla livets situationer till Honom? Tackar, lovar och prisar jag Honom för allting? Ägnar jag alla mina omsorger åt att tjäna min nästa? Vittnar jag för min nästa om sanningen? Detta och ingenting mindre är vad Jesus vill med våra liv. Vi skall vara fullkomliga, som Gud Fader själv är fullkomlig.

Jamen, säger någon. Det är väl ändå inte möjligt att Jesus ställer sådana höga krav. Räcker det inte med att vi gör så gott vi kan? Svaret är kort och gott: NEJ. Jesus säger:

Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariséernas, kommer ni aldrig in i himmelriket (Matt. 5:20).

Denna rättfärdighet kan ingen människa åstadkomma utom Jesus själv. Vi är därför alla syndare inför Gud. När det gäller denna sak är ljuset inom oss idel mörker. Det ljus Adam

och Eva hade i skapelsen har slocknat genom syndafallet. Vi kan därför inte ställa vårt eget ljus på ljusstaken för att det skall lysa för andra. Vi är och förblir i syndens mörker och kan inte hjälpa varken oss själva eller andra.

2. Det sanna ljuset är Kristus.

Det finns tack och lov ett annat ljus, och det ljuset är Jesus Kristus själv. Han säger:

Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus (Joh. 8:12).

Detta är ett märkligt ord. Jesus från Nasaret var en människa som vi. Han levde ett enkelt och fattigt liv i den lilla staden Nasaret och vandrade sedan omkring några år som predikant tills han dömdes till döden och korsfästes. Kan det verkligen vara möjligt att denna person är *hela världens ljus*?

Om han bara var en vanlig människa och inte någonting mer vore det omöjligt. Om de s.k. liberala teologerna har rätt, kan Jesus inte ha varit världens ljus. Han skulle då möjligen ha varit en stor profet och kanske mänsklighetens främste välgörare, men inte mer. Han skulle ha varit något i linje med Albert Schweitzer och Moder Theresa och många andra som gjort goda saker för mänskligheten. Men Jesus säger kort och gott:

Jag är världens ljus.

Antingen var Jesus då en bedragare, eller - om han talade sanning - världens Frälsare. Han säger vidare om sig själv:

Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Jesus gör anspråk på att själv vara fullkomlig och den enda, sanna vägen till himlen, till Gud, Fadern. Ja, han säger, som vi hörde förra söndagen:

Jag och Fadern är ett (Joh. 10:30).

Jesus menar sig alltså vara ett med sin Fader, inte bara som vi alla kan säga oss vara eniga med någon annan, utan *fullkomligt* förenade till ett. Han gör anspråk på att vara sann Gud, och han hävdar också att hans Helige Ande är gudomlig. Därför var hans sista befallning till sina lärjungar följande:

Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut (Matt. 28:18-20).

Jesu anspråk är därför kort sammanfattat: Gud är Treenig: Fader, Son och Ande. I detta namn skall den kristna kyrkan undervisa, predika och döpa ända till den yttersta dagen och tidens slut.

Men kan detta verkligen förändra människors hjärtan? Ja, säger Jesus. Han kom inte till världen bara för att tala om att han var Guds evige Son. Syftet var att frälsa alla människor från deras synder. Därför skriver aposteln Johannes:

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens (1 Joh. 2:2).

Och han säger själv:

Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv (Joh. 3:16).

Detta budskap gäller varenda människa i hela världen, i alla tider. Det är det sanna ljuset, som skall sättas upp på ljusstaken. Utan detta ljus förblir hela världen i mörker.

3. Det sanna ljuset är kyrkans bekännelse.

När en människa kommer till tro på Jesus förändras hela hennes liv. Hon blir född på nytt och får den Helige Andes gåva. Detta sker både genom dopet och genom den kristna förkunnelsen, när den är präglad av Guds rena och klara ord. Därför säger Jesus:

Den som tror och blir döpt ska bli frälst (Mark. 16:16).

Om inte Jesus hade dött för hela världens synd skulle vi inte ha något att tro på. Om han inte vore Guds evige son, skulle försoningen inte vara giltig. Om Skriften inte är Guds heliga, ofelbara ord, ingivet av den Helige Ande, blir både predikan, dop och nattvard meningslösa. Men genom Jesu eget vittnesbörd förstår och tror vi att Guds heliga Ord och Sakrament är sanna och ger oss saligheten. Då förstår och tror vi också att brödet och vinet i den heliga Nattvarden är *Kristi sanna kropp och blod*, oss till att äta och dricka och att vi i detta sakrament verkligen får syndernas förlåtelse och evigt liv. Vi tror också att kyrkan är Kristi kropp som består av alla troende människor i alla tider. Därför är det ljus som ska sättas på ljusstaken också de kristnas bekännelse, kyrkans bekännelse. Aposteln Paulus skriver:

För om du med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, ska du bli frälst. Med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst (Rom. 10:9f).

Den kristna kyrkan kan inte hålla sin tro hemlig. En kristen som har fått den Helige Ande i sitt hjärta kommer också med nödvändighet att bekänna Kristus för andra, både med ord och gärningar. Detta är inte detsamma som att bara säga: "Jesus älskar dig", även om det är sant och riktigt. Nej, att bekänna Kristus för sin nästa är också att säga ifrån när någonting är synd och orätt och så varna sin nästa för Guds straff. Och det är att ge svar om vad kristen tro är, när någon frågar. Det är att med ord och gärning visa, att kärleken till Gud och hans ord går före allting annat, men också att med sin tid, sin kraft och sina ägodelar i kristen kärlek tjäna sin nästa. Så tog t.ex. Prisca och Aquila till sig den unge Apollos och undervisade honom närmare om den kristna tron. Så förbarmade sig den barmhärtige samariten över den slagne mannen på vägen. Så gav änkan sin sista skärv som en gåva till Guds verk. Därmed satte de alla sitt ljus på ljusstaken i form av en kristen bekännelse.

Jesus säger i vår text:

Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli synligt (v. 22).

Gud ser hur det verkligen står till i våra hjärtan. Om vi försöker sätta upp vårt eget ljus, våra egna tankar och gärningar på ljusstaken håller det inte. Så gör världen och den falska kyrkan. Där för man fram alla möjliga under och tecken, som får många att häpna. Men Guds ord uppmanar oss att noga pröva läran och bekännelsen. Endast om den stämmer med Guds ord är den ett sant ljus. Under och tecken i förening med falsk lära kommer från djävulen och är idel mörker och svärmeri. Därför säger Jesus:

Hör, du som har öron att höra med!" Och han sade: "Var noga med vad ni hör! (v. 23f)

Först och främst skall människan höra vad Gud själv säger. Då räcker det inte med att höra lite grann, så där i allmänhet, utan att lyssna mycket noga. Den kristna kyrkan skall ju förkunna **allt** vad Jesus har befallt, som vi nyss hörde i missionsbefallningen. Då får ingenting utelämnas. När t.ex. Skriften lära att kvinnan inte får bli präst, så skall också kyrkan bekänna detta och inte skämmas för sin bekännelse (1 Kor. 14:34, 2 Tim. 2:12). Samma sak när Skriften lär att äktenskapet endast är till för en man och en kvinna (Matt. 19:4-6). Då måste kyrkan med kraft bekänna att s.k. homoäktenskap är synd och strider

mot Guds ord. Och när både skapelselagen och Guds ord lär att det är synd att döda en människa, då måste också kyrkan tydligt lära att även abort av foster är mord och synd mot Guds bud. Så är den kristna bekännelsen alltid en bekännelse av vad Guds ord, den heliga Skrift lär i både stort som smått. Då måste de kristna också studera sina Biblar flitigt så att de kan följa Jesu ord här i texten:

Var noga med vad ni hör! (v. 24)

En kristen skall inte lyssna på villolärare utan se till att de tystas eller drivs ut ur kyrkan. Vidare:

Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er (v. 25).

Det betyder att den som ser Guds ord som guld och ädla stenar också skall få igen detta i det eviga livets härlighet. *Men den som föraktar ordet hemfaller åt dess dom* (Ords. 13:13).

Till sist säger Jesus i vår text:

Och ännu mer ska ni få, för den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen också det han har (v. 26).

Detta betyder att den som har Kristus i sitt hjärta och i sin mun, han eller hon kommer att få del av det eviga livets översvinnliga härlighet, men den som saknar den bibliska tron och bekännelsen, han eller hon kommer att lämnas utanför och mista allt.

Men den som genom Guds nåd håller sig till den bibliska läran och bekännelsen och förtröstar på den, han har ett säkert ljus som upplyser hela hans väg genom livet och in i den eviga saligheten.

Amen.

Pålysning om kollekt:

Gåvor till predikospridning och församlingens verksamhet mottages tacksamt.

Ev.-luth. S:t Martins församling i Stockholm, Plusgiro 70 96 62-1